

A. 7.3

**MÍSTOPŘEDSEDA
ČESKÉHO ÚRADU ZEMĚMĚŘICKÉHO
A KATASTRÁLNÍHO**
pověřený k provádění úkonů předsedy
Ing. Karel Večeře

V Praze dne 19. října 2001
Č.j.: 5233/2001-1

Vážený pane ministře,

ministr zemědělství mne koncem měsíce září požádal o stanovisko k materiálu „Zpráva o přípravě návrhu zákona o úpravě některých majetkových vztahů některých církví a náboženských společností“, zpracovanému Ministerstvem kultury pro jednání vlády dne 3. října 2001 a část tohoto materiálu mi poskytnul k orientačnímu nahlédnutí.

Přes to, že k přijetí usnesení vládou nakonec nedošlo, považuji za vhodné Vás blíže informovat o některých aspektech, které mne vedly k závěru o naprosté nereálnosti a nesplnitelnosti úkolů, které byly v tomto materiálu uváděny jako body II/1, II/2 a II/3 návrhu usnesení vlády.

V obecné rovině bych chtěl poukázat na úskalí, které může naplnění legislativního záměru (realizovat přechod řádově tisíců nemovitostí do vlastnictví církevních subjektů prostřednictvím výčtového zákona) přinést. Za velmi varující považuji historickou zkušenost získanou po přijetí výčtového zákona č. 298/1990 Sb., kdy medializovaný případ kolem restaurační budovy Národního divadla nebyl rozhodně problémem ojedinělým. Zákonem č. 298/1990 Sb. přitom došlo k přechodu vlastnictví toliko ke zhruba čtyřem stovkám nemovitostí v ČR. **Považuji za vyloučené, aby se v zamýšleném novém výčtovém zákoně, obsahujícím výčet tisíců nemovitých věcí, opět nevyskytly nějaké nesprávnosti, chyby, omyly nebo i nešťastné záměny. Při délce legislativního procesu a počtu dotčených nemovitostí také nelze nijak zaručit, že v okamžiku nabytí účinnosti zamýšleného výčtového zákona budou všechny tyto nemovitosti vůbec existovat nebo že jejich označení bude odpovídat aktuálnímu stavu katastru, neboť katastr je nepřetržitě aktualizován a obnovován, dochází ke slučování parcel, změně tvaru jejich hranic, i k jejich přečíslování. Zaručit „petrifikaci“ údajů katastru k dotčeným nemovitostem až do okamžiku nabytí účinnosti zákona je prakticky nemožné.**

Reálnost mé obavy dokumentuje i četnost nesprávností v seznamu nemovitostí vyhotoveném Ministerstvem kultury, který tvořil přílohu k materiálu pro jednání vlády. Na jediné straně z tohoto seznamu, kterou mi poskytnul ministr zemědělství k orientačnímu předběžnému shlednutí, a která obsahovala údaje o pouhých 17 (!!!) nemovitostech, bylo zjištěno, že u 7 nemovitostí zadané katastrální území v zadaném okrese neexistuje, u 4 nemovitostí zadaná obec v zadaném okrese neexistuje, u 3 nemovitostí zadaná parcelní čísla neexistují, v seznamu nebylo nijak rozlišováno, zda se u staveb jedná o čísla popisná nebo evidenční a ani uváděný způsob využití nemovitostí nekorespondoval s terminologií zavedenou platným právním řádem. U dvou z těchto 17 nemovitostí byla v katastru vyznačena poznámka o tom, že právní vztah k nim má být určen soudem.

Musím upozornit na skutečnost, že katastrální úřady zásadně nemohou u žádných nemovitostí ověřovat, kdo je jejich vlastníkem, ale toliko, kdo je jako jejich vlastník v daném okamžiku v katastru evidován. Údaje o vlastnictví k nemovitostem nejsou, a ani nikdy v minulosti nebyly žádným právním předpisem stanoveny jako závazné, a ani v judikatuře nebyl nikdy takový názor vysloven. Deklarování existence či neexistence vlastnického práva k nemovitostem vždy náleželo a dodnes náleží toliko moci soudní.

Pro katastrální úřady je rovněž nesmírně obtížné zjišťovat i pouhý evidovaný stav vlastnických práv k pozemkům, jsou-li takové údaje požadovány zpětně, ke stavu pozemkové držby k 25. únoru 1948, protože neexistuje žádný mapový operát, ve kterém by byl stav uspořádání pozemků právě k tomuto datu zachycen. Katastrální mapy byly vždy nepřetržitě doplňovány na aktuální stav a u doplňujících zákresů (na rozdíl od zápisů v pozemkových knihách) není v archivovaných mapách vyznačen žádný chronologický údaj.

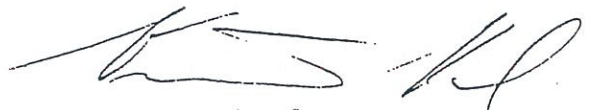
K formulaci podmínky „C“ v bodě 1.1 předkládací zprávy („...nemovitosti – pozemky, které jsou součástí nemovitostí vydaných zákonem č. 298/1990 Sb. ...“) musím poznamenat, že z ustanovení § 120 občanského zákoníku vyplývá, že to, co bylo součástí věci vydaných již podle zákona č. 298/1990 Sb., nemůže být předmětem opětovného vydání, neboť součástí věci musela sdílet právní osud věci. Stavby přitom od 1. ledna 1951 nejsou součástí pozemků. Předpokládám, že se jednalo jen o nešťastnou formulaci a míněny byly pozemky, tvořící s již vydanými nemovitostmi jeden funkční celek.

Pokud bylo v předkládací zprávě k části II materiálu pro jednání vlády (týkající se záměru upřesnění vlastnictví kostelů) uváděno, že Český úřad zeměměřický a katastrální komplikuje situaci tím, že dohodl s Římskokatolickou církví jiné řešení problematiky bez předchozího projednání tohoto řešení s Ministerstvem kultury, musím k tomu uvést, že se nejedná o nějakou novou dohodu, ale o kontinuální a běžný postup praktikovaný už bývalými středisky geodézie od sedmdesátých let. Pozitivním výsledkem tohoto dlouhodobého postupu je nakonec i aktuální zjištění Ministerstva kultury, že už jen cca 10 % kostelů je v platném katastru evidováno jako vlastnictví tzv. historických právnických osob.

Osobně se domnívám, že pro naplnění záměru upřesnění vlastnictví kostelů by bylo možná vhodnější a jednodušší v zamýšleném novém zákonu místo výčtu takových nemovitostí jen krátce deklarovat, že nemovitosti dosud evidované jako vlastnictví subjektů vedených Ministerstvem kultury v seznamu tzv. historických právnických osob jsou od účinnosti tohoto zákona vlastnictvím Římskokatolické církve. Další právní osud takových nemovitostí by pak již byl vnitřní záležitostí této církve.

Vážený pane ministře, plně respektuji, že rozhodování o vydání některých nemovitostí církvím a náboženským společnostem je rozhodováním politickým. Velmi bych však uvítal, kdyby Ministerstvo kultury předem konzultovalo zamýšlené způsoby praktické realizace takového záměru nebo potřebu podkladů pro jeho realizaci v dostatečném časovém předstihu i s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním.

S pozdravem

Vážený pan
Pavel Dostál
ministr kultury České republiky

P r a h a